

ЛЕВ ТОЛСТОЙ

МОЛИТВА

(РАЗКАЗ)

ЦЕНА 1 ЛЕВ

ИЗДАВА С. Т. НИЧЕВ
„Долни Лозенец“ № 194
София

Печатница „Слово“, Алабинска 37 — София.

Молитва.

... Вашият Отец знае, от какво имате нужда,
още преди да поискате от Него. ...
Матей VI, 8.

— Не, не и не! Това не може да бъде...
Докторе! Нима нищо е невъзможно? Но защо
мълчите всички?!..

Така говореше една млада майка, като
излизаше с големи решителни крачки из дет-
ската стая, дете умираше от водянка в гла-
вата първото и тригодишно момче

• Мжжът и докторът, които тихо разго-
варяха помежду си, замлъкнаха. Мжжът пред-
пазливо се приближи до нея, полека я по-
хвана по главата и тежко въздъхна. Док-
торът стоеше с наведена глава и с своето
мълчание и неподвижност издаваше безна-
дежното положение.

— Нема що да се прави! — каза мж-
жът. — Нема що да се прави миличка. . .

— Ах, мълчи, мълчи! — извика тя некак
злобно и с упрек, и като се бързо обърна,
тръгна за в детската стая.

Мжжът искаше да я спре.

— Катя! не ходи. . .

Тя, без да отговори, погледна го с големите си уморени очи и се върна в детската стая.

Момчето лежеше на ржката на бавачката с подложена под главата му бела възглавница. Очите му беха отворени, но то не виждаше с тех. Из стиснатите му устица излизаше пяна. Бавачката със строго, тържествено лице гледаше нягде край лицето на момчето и не се помръдна при влизането на майката. Когато майката се допре до нея и си пхна ржката под възглавницата, за да поемне детето, бавачката тихо каза: „Отива си!“ и се отстриани от майката. Но майката не я послуша и с ловко и привично движение тя взе детето в ржцете си. Дългите кждряви коси на детето се забъркаха. Тя ги оправи и погледна лицето му.

— Не, не мога, — пошепна тя и с бързо, но внимателно движение го подаде на бавачката и излезе из стаята.

Изминали се беха вече две седмици откак детето боледуваше. През всичкото време на болестта майката по няколко пжти на ден минаваше от отчаяние към надежда. През всичкото това време тя спеше едва по час или два в денонощието, като непрестанно, по няколко пжти на ден отиваше в стаята си, изправяше се пред големата позлатена икона на Спасителя и се молеше Богу да спаси детето ѝ. Чернолиция Спасител джржеше в малката си черна ржка златна книга, на която

беше написано: „Приидите ко мне все труждающиеся и обременение и Я успокою вас“. Като стоеше пред тази икона, тя се молеше с всичките сили на душата си. И макар в дълбочината на душата си да чувствуваше, че не ще поклати планините и че Бог ще постъпи не по нейната воля, а по своята, но при все това тя пак се молеше, четеше черковни и свои молитви, които съчиняваше и изговаряше гласно и с особено налягане.

Сега пък, когато разбра, че детето ѝ умре, тя почувствува, че в главата ѝ нещо стана, нещо като че ли се откъсна и почна да се върти, и тя като влезе в стаята си, очудено изгледа нещата си, като че да не беха нейни. После легна на кревата и главата ѝ падна не на възглавницата, а на оставения там халат на мъжа ѝ, и изгуби съзнание.

И ето в съня си вижда, че нейния Коста, здрав, весел, седи на столчето с къдравата си коса и тънката си бела шийка, маха си голите крачка и, като си надул устните, мъчи се да качи куклата си на картонения кон с счупен крак и с продупчен гръб.

„Колко е хубаво, че е жив, — си мисли тя. — И колко жестоко е, че умре. Защо? Нима Бог, на Когото се толкова молих, може да допусне, щото той да умре? Защо му е това на Бога? Нима пречеше той някому? Нима Бог не знае, че в Коста е всичкия ми живот, че без него не мога аз да живея? И изведнъж да вземе и да измъчи това нещасно,

мило, невинно същество, да разбие живота ми, и на всичките ми молби да отговори с туй, че очите му да станат неподвижни, да се простре, да истине и да се вкамени“. И тя пак вижда как момченцето ѝ иде. Вижда го как то, такова малко, влиза в високите врата и си маха ръцете като възрастен. Гледа го и се усмихва. . . „Миличкото! И него Бог поискал да измъчи и да го умори! Защо да Му се моля, когато Той може да върши такива ужасни работи?“

„И изведнџж момичето Марта, помощницата на бавачката, започва да приказва нещо си много чудно. Майката знае, че това е Марта, но в същото време тя е и Марта и ангел. „А ако тя е ангел, защо нема криле на гърба си? си мисли майката. Но спомни си, че някой си, — тя не помни кой, но някой, който заслужава доверие — ѝ казваше, че сега има ангели и без криле. И ангелът Марта казва: „Напразно вий, господарке, се сърдите на Бога. Той никак не може всичките да слуша: Те често го молят за такива неща, че ако на едного угоди, другото ще обиди. Ето, например, сега в цяла Русия се молят и то какви хора! Най-първите архиереи, монасите в съборите, в църквите пред мощите, всички се молят, щото Бог да даде победа на русите над японците. А нима това е добро нещо? За такива работи не трябва и да се молим, пък и Той никому не може да угоди. Японците сжщо се молят да победят с Негова по-

мощ. А Той нали е един за всички. Как да постъпи?“

„— Как да постъпи, госпожо? — казва Марта.

„Да, това е тжй. Това е старо. Това още Волтер го е говорил. Не е думата за това. А защо Той да не може да изпълни молбата ми, когато го моля не за нещо си вредително, а само за туй, щото да не умори милото ми момченце. Ами че аз не мога без него да живея“, — говори майката и чувствава, как момченцето ѝ прегръща шията с меките си ръчички и как тя с цялото си тело чувствава неговото топличко телце. „Добре, че не се случи това“, си мисли тя.

„— Но не е само това, госпожо, — некак неразбрано, както винаги, пак се обажда Марта, — не е само това. Случва се, че само един човек да моли Бога за нещо и пак да не може Бог да изпълни молбата му. Това на нас е напълно известно, — аз зная тия работи, защото докладвам, — говори ангелът — Марта със също такъв глас, с какъвто тя вчера, когато я пращаха при господаря, говореше на бавачката: „Аз зная, че господаря е дома, защото докладвах“.

„— Колко пъти ми се е случвало да докладвам — казва Марта, че ето някой добър човек — повечето от младите — моли да му се помогне да не прави лоши дела, да не паянствува, да не развратничи, моли, щото из него, като трън, да извадят порока.

„Че как пжк хубаво говори Марта“, — си мисли госпожата.

„ — А пжк Той никак не може да направи това, защото всеки трябва сам да се старае. Само в старанията е ползата. Вий сами, госпожо, сте ми давали да чета приказката за черната кокошка. Там се разказва, как черната кокошка, за гдето едно момче я спасило от смърт, дала му едно конопяно зржнце, което докле стои в джоба му, момчето ще може да знае всичките си уроци, без да ги учи, и поради това зржнце то сжвсем престанало да се учи и си изгубило паметта. Бог не трябва да вади злото от хората и те не трябва да го молят за това, а сами да вадят злото, да го измиват, да го изтржгват от себе си.

„От где знае тя тия думи“, си мисли госпожата и казва :

„— А ти Марто все пак не отговаряш на въпроса ми.

„— Дайте ми време, всичко ще ви кажа — казва Марта. — Пжк случва се и тжй : докладвам, че некое семейство се е разорило не по своя вина, всичките плачат, вместо в хубави стаи живеят в некой жгжл и даже чай немаат и молят с каквото и да е да им се помогне. И Бог пак не може да им направи волята, защото Той знае, че това е за тяхна полза. Те не виждат, но Той, нашия Баща, знае, че ако те биха живели охолно, то биха се сжвсем покварили и разкапали.

„Право е това, си мисли госпожата. Но защо пък тя така просташки се изразява за Бога? „Разкапали“... това съвсем не е хубаво. Непременно ще ѝ го кажа при пръв случай“.

„— Но аз не за това питам, — пак повтаря майката. — Аз питам: защо и за какво е искал твоя Бог да ми вземе момченцето? — И майката вижда пред себе си жив своя Коста и чува звънкия му детски, негов особен, мил смех. — Защо ми го взеха? Ако може Бог това да направи, то Той е зъл, лош Бог и съвсем нема нужда от Него и аз не искам да го зная.

„Но що е това: Марта като че ли съвсем не е вече Марта, а некакво си съвсем друго, ново, чудно, неясно същество, и това същество говори не гласно с устата си, а направо в сърцето на майката.

„ — Колко си жалко, слепо, дрзко и възгордяло се създание, — говори това същество. — Ти виждаш своя Коста, какъвто беше той преди една неделя със своите силнички и жилави членове, с дългите си къдряви косички и с наивния си, мил и осмислен говор. Но нима той винаги е бил такъв? Беше време, когато ти се радваше, че той изговаря „мама“ и „баба“, и че разбира по нещо; а още по преди ти се възхищаваше, за гдето той изправен, клатейки се, леко пристъпва с краченцата си към стола, а още по преди вий всички се възхищаваше за гдето той, като зверче, пълзи по пода, а още по-преди се

радвахте, че той познава че държи голата си главичка с дишащо теме, а още по-преди се възхищавахте, че взима нянката и я стиска с беззъбите си венци. А още по-преди се радвахте, че той, цел червен и още не отделен от тебе, жалко крещи, като разширява белите си дробове. А още по рано преди една година, где беше той, когато съвсем го немаше? Вий всичките мислите, че стоите на едно място, и че вий и ония, които обичате, трябва винаги да бъдете такива, каквито сте сега. Но ето че вий не стоите нито една минута, всичките течете като река, всичките летите като камък надолу, към смъртта, която рано или късно ви чака всичките. Ами как не разбираш, че ако той от нищо е станал туй, което беше, то той не би се спрел и нито една минута не би останал такъв, какъвто беше, когато умираше; и както от нищо той стана кърмаче, от кърмаче стана дете, тъй и от дете би станал момче, ученик, юноша, млад човек, после възрастен, застарял и най-после старец. Но ти не знаеш, какъв би бил той, ако останеше жив. А аз зная.“

„И ето майката вижда в един ресторант, в една ярко осветена с електричество стая (веднаж мъжът ѝ беше я водил в такъв ресторант), пред една маса с остатъци от обед, вижда един подпухнал, набръчкан, отвратителен и младеющ се старец, със завити нагоре мустаци. Той седи дълбоко потънал в мекото канапе, и с пияни очи жадно огледва една развратена,

червисана с оголена бяла и пълна шия жена и с пиян глас извиква, като повтаря няколко пъти една неприлична шега, и виждаше се, че е доволен от удобрителния смях на друг един негов другар.

„— Не е истина, това не е той, това не е моя Коста! — извиква майката оплашена, гледайки отворотелния старец, който с това именно е ужасен, че в погледа и по устните му има нещо особено, което много напомня Коста. Добре, че това е сън, мисли си тя. Истинския Коста, ето го. И тя вижда беличкия, голичкия, с меки гърдички Коста, как той седи във ваната, смее се с глас, като рита с крачката си, и не само вижда, но усеща, как той изведнаж хваща оголената ѝ до лакти ръка, като я целува, целува и най-после я охапва, като не знае, какво още да прави с тази мила за него ръка.

„Да, ето това е Коста, а не оня ужасен старец,“ — си казва тя. И при тези думи се събужда и с ужас вижда действителността, от която няма вече где да се събужда.

Тя отива в детската стая. Бавачката вече е измила и наредила Коста. С жълто като восък и изтънело носле, с вгълбнатини при ноздрите си и с вчесани косички лежи той поставен на нещо високо. Около му горят свещи, а на масичката до главата му са поставени бели, лилови и розови зюмбюли. Бавачката става от стола и, с издигнати вежди и протегнати устни, гледа обжрнатото нагоре камено неподвижно лице. Из другата врата срещу

майката влиза Марта с простото си, добродушно лице и с разплакани очи.

„Ами че как ми тя казваше, че не бива да тѣжа, а пѣк тя самата е плакала“ — си мисли майката. И тя обрѣща погледа си към детето. В пѣрвата минута нея я очудва и отблѣсва ужасната прилика на мѣртвото лице с онова лице на стареца, който виде в сѣня си, но тя пропѣди тази мисъл и, като се прекрѣсти, допре си топлите устни до студеното, восѣчно челце на покойното, после целуна сгѣрнатите му малки рѣчички и изведнѣж мизмизмата на зюмбюлите като че ли ѝ заговори нящо ново върху туй, че него го нема и никога не ще го има, и задушва я плач, и тя още веднѣж го целува по челото и, за пѣрви пѣт плаче. Тя плаче, но плаче не с отчаяни, но с покорни и умилени сѣлзи. Ней е тежко, но тя вече се не възмущава, не се оплаква, а знае, че туй, което е станало, требвало е да стане, и затова е добро.

— Грех е, госпожо, да се плаче, — казва бавачката, и като се приближи до покойника, изтри му с сгѣната кѣрпичка сѣлзите на майката, които беха останали на восѣчното чело на Коста. — От сѣлзите тежко ще е на душицата му; нему е добре сега. Ангелче безгрешно. А ако беше живяло, кой знае, какво би било.

— Тѣй, тѣй, но все пак тежко е, тежко!
— казва майката,

Камжни.

Дошли две жени при един старец за поучение. Едната считала себе си за голяма грешница. Тя на млади години изменила на мъжа си и непрестанно се мъчила. Другата пък, като преживяла целия си живот според закона, не се упреквала в никакъв особен грех и била доволна от себе си.

Старецът разпитал и двете жени за живота им. Едната със сълзи на очи му изповедала големия си грех. Тя считала греха си толкова голям, че не очаквала за него прощение; другата пък казала, че тя не помни да е направила никакви особени грехове. Стареца казал на първата:

— Иди ти, раба Божия, зад оградата и ми намери един голем камък — такъв, какъвто можеш да дигнеш, и го донеси. . . А ти, — казал той на оная, която не знаела да има големи грехове, — донеси ми и ти също камъни, колкото можеш да носиш, само че все дребни.

Излезли жените и изпълнили заповедта на стареца. Едната донесла един голям камък, а другата пълна торба с дребни камъни.

Старецът погледнал камънитѣ и казал:

— Сега, ето какво направете: занесете назад камъните и ги оставете на същите ония

места, от гдето сте ги взели, и когато ги оставите, върнете се пак при мене.

И жените отишли да изпълнят заповедта на стареца. Първата лесно намерила местото, от което взела камъка, и го оставила, както си е бил; но другата никак не могла да си спомни от кое место какъв камък е взела и, без да изпълни заповедта, със същата торба, пълна с камъни, се върнала при стареца.

— Ето, видите ли, — казал стареца, — същото става и с греховете. Ти лесно си оставила големия и тежък камък на прежното му место, защото си помнила, от где си го взела.

А ти — не си могла, защото не си помнила, от где си взела дребните камъни.

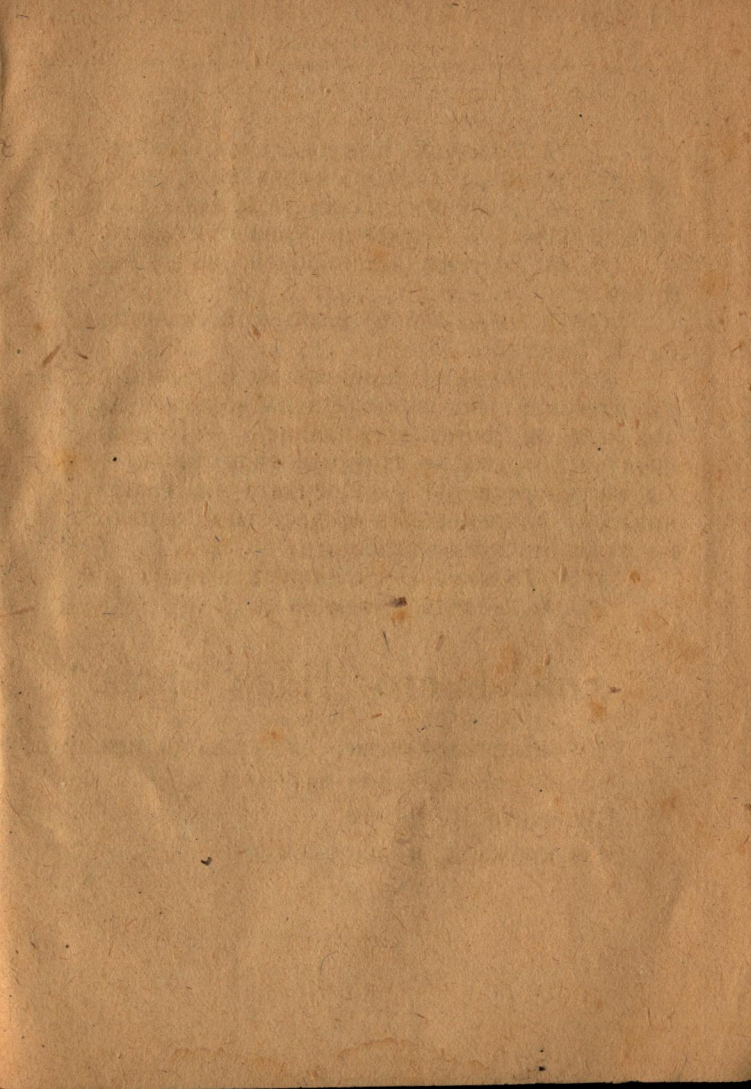
Същото е и с греховете.

Ти си помнила греха си, търпяла си за него укорите на хората и на съвестта си, смирявала си се и затова си се освобождавала от последиците на греха.

Ти пък — обърнал се стареца към жената, която върнала дребните камъни, — като си вършила малки грехове, не си ги помнила, не си се разкайвала за тях, привикнала си да живееш в грехове и, като си осъждала греховете на другите, все по дълбоко и по дълбоко си затъвала в своите.

Всички ний сме грешни и всички ще загинем, ако се не каем.

(Из „Круг чтения“ от Толстой).

<i>Л. Н. Толстой.</i> Как да се чете евангелието и в що се състои неговата същност.	1 л.
<i>Л. Н. Толстой.</i> 1. Двамата братя и златото. 2. Иляс. 3. Децата по умни от старите.	1 л.
<i>Л. Н. Толстой.</i> Бог забавя, но не забравя.	1 л.
<i>С. Т. Ничев</i> Свободното християнство на <i>Л. Толстой</i>	3 л.
<i>С. Т. Ничев.</i> Причините на погрома, съдържание: За свободата на волята и за смисъла на злото (встъпление). — Причините на погрома. — Поуката от погрома. — Где е спасението? — Пречката на спасението. — Съвременното обществено стъпало по стълбата към спасението	5 л.
<i>Л. Н. Толстой.</i> Бог е един за всички.	1 л.
<i>Л. Н. Толстой.</i> Молитва	1 л.

списанието „Ново Слово“

12 различни броеве, съдържащи между другото разни произведения на Толстой.

Всичките 12 броеве 10 л.

На книжари и настоятели — 30% отстъпка.